

Kalmár Ferenc madárszobrai Budapesten

A szerbiai jagodinai Naiv és Marginális Művészetek Múzeuma önálló kiállítást rendezett Kalmár Ferenc szobraiból. A kiállítás első helyszíne Budapesten a Közép-Európai Kulturális Intézet volt, 2009. szeptember 9-én, majd Szabadkán október 20-án és másutt is.

Kalmár Ferenc e kiállításon látható különleges szobraiban több mint öt évtizedes művészi pálya tapasztalata, eszmevilága, esztétikuma teljeseedik ki.

Szabadkán született 1928. május 25-én. A szabadkai Tanítóképző Intézetben tanult (1944–1947), majd az újvidéki Tanárképző Főiskola képzőművészet szakán végzett (1947–1953). Óbecsén (1947), Moholon (1948–1951), Szabadkán képzőművészet szakos általános iskolai tanár (1953–1980).

Első művészeti ismereteit Szabadkán a figurális rajztanfolyam hallgatójaként szerezte, majd a szobrász- és keramikusszakma alapjaival Milan Besarbić belgrádi szobrászművész műtermében ismerkedett meg. Festőnek indult, az 1950-es években kezdett szobrászattal foglalkozni, első önálló kiállításán Szabadkán a szobrokon kívül még akvarelleket és égetett vázákat is kiállított, majd véglegesen a szobrászat mellett döntött. Vérbeli szobrászként keze között minden anyag – fém, agyag, üveg, papír szoborrá vált. Készített bronz-, terrakotta- és vasszobrokat, kombinálta az anyagokat, kísérletezett formáival, tartalommal, anyaggal, kifejezésmóddal. Hegesztett, forrasztott fémszobrai, fát, kerámiát, alumíniumot ötvöző alkotásai; papírszobrai, sárgaréz madarai mindig figyelmet keltettek, sokszor teljesen új utat mutattak a kortárs szobrászatban, különösen a 1960-as, 70-es években. Szobrai, különösen a domborműveinek egy részén érezhető a népi és naiv művészet hatása, főleg a fa megmunkálásában és a paraszti szimbólumvilágból kiemelt motívumokban (napraforgó, szőlő, kukorica, venyige).

Művészetében a meghatározó anyag mindvégig a fa volt. Az 1980-as években tett amerikai tanulmányútja (Colorado, Denver, Arizona és Új-Mexikó) hatására változtatott addigi kifejezésmódján: az indián kultúra, művészet hatására fából faragta szobrai, melyeket élénk színekkel színezett – akkor ismerkedett meg a harsány színek harmóniájával. Szobrainak nagy része kékes, kékeszöld, türkizkék. A madár mint mo-

Váli Anna fotója

Nina Krstić, a jagodinai múzeum igazgatója és Kalmár Ferenc a budapesti kiállításon

tívum (a szabadság, a szépség, a könnyedség, a kecsesség, ugyanakkor a fájdalom, a haldoklás, a háború jelképeként is) végigvonul egész művészetén. Művészi alkotómunkájának másik vonulata a monumentális műemlékek megtervezése és kivitelezése, amelyekért több elismerésben részesült. Az általa tervezett emlékművek főként Szabadkán és Szabadka környékén, de egész Vajdaság területén (pl. Nagykikinda, Óbecse), sőt távolabb (Horváto.) is megtalálhatók. Egyik legmerészebb munkája a Vergődő madár, amely a 1944-45-ös partizán népiertás áldozatainak, a magyar holokausztnak állít emléket Szabadkán a Zentai úti temető árkában, a kivégzések helyszínén.

Plaketteket, emlékérmeket is készít. Számos díj készítése fűződik a nevéhez: a Híd Irodalmi Díj (B. Szabó Györggyel), a Forum Képzőművészeti Díj (Ács Józseffel), a Vajdasági Közművel. Közösség Kultúra Szikrái Díjának, a Belgrádi Rádió Siring Zeneművészeti Díjának, a Magyar Nyelvművelő Egyesület

Szarvas Gábor Díjának tervezője és kivitelezője, az Aracs-Főnix-díj kisplasztikájának készítője.

Kalmár Ferenc említett legutóbbi kiállítására egy reprezentatív háromnyelvű (szerb, magyar és angol) katalógust jelentetett meg a szerbiai jagodinai Naiv és Marginális Művészetek Múzeuma.

Szerelem

Erdei herceg

Bagoly